

πρ/μx/s14

ΝΕΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΦΥΛΛΟ - ΧΡΟΝΟΣ Α. - 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1926

ΑΡΙΘΜ. 1

SAMI PACHA ZADÉ SÉZA I.
ΚΟΥΛΑ ΤΣΟΥΓΚΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ Β, ΜΕΝΤΖΕΛΙΔΗΣ
ΤΟΝΙΟ
JOSEPH RIVIÈRE
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΜΒΑΚΑΣ
ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΝΕΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. 1

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: (Μεγάλου Ἀλεξάνδρου 115 Ἀράμα)

(Ταχυδρομικὴ ἀποστολὴ εἰς τὴν διεύθυνση)

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:	ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΕΞΑΜΗΝΗ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ Αρ. 50 > 30	ΑΙΓΥΠΤΟ Γ.Δ. 80 > 50	ΑΜΕΡΙΚΗ Δολ. 4 > 2,50
------------	-----------------------	-----------------------------	----------------------------	-----------------------------

(Γιὰ τὶς ἄλλες χώρες τοῦ ἐξωτερικοῦ: Χρονιατικὴ Φρ. Γ. 50. Ἑξαμηνίαν Φρ. Γ. 30)

ΝΕΟΕ RYTHMOE

REVUE LITTÉRAIRE DE LA QUINZAINE

15 MARS 1926 - N° 1

COSTAS DRACOPoulos

RUE MEG. ALEXANDROU - DRAMA

ΝΕΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΦΥΛΛΟ ΑΡΙΘ. 1

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1926

Περσφορκόσ Ε.Α.Ι.Α.

Ατρεψ. Χ.Ι.Ι.

Καριζ. 1926

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟΡΡΙΓΜΕΝΗ

(Μεταφράζομε τὸ παρακάτω, γιατί εἶνε χαρακτηριστικὸ ἑνὸς Τούρκου νὰ παρουσιάξῃ μίαν ἀντίληψη ἔτσι ἀνθρωπιστικῇ.)

(Ὁ . . . . . συλλογισμένος καὶ συγκινημένος κάθεται στὸ κλινοκέφαλο καὶ στήνει τὰ μάτια στὴν Μπαχτιάρ ποὺ κοιμᾶται). Ἡ καημένη ἢ παιδοῦλα κοιμᾶται καὶ τὴ βυθισμένη ποῦ ἔχει στὸν ὕπνο ποιοὺς ξέρει πόσες νυχτιές εἶναι ποὺ δὲν κοιμήθηκε ὡς τὸ πρωῖ; ποιοὺς ξέρει πόσες νυχτιές εἶναι, ποὺ τὴς πέρασε στὴν πιὸ κορμοφόνα καὶ μυαλοκάφτρα κατάσταση! Τὸ καημένο τὸ κορίτσι! Ἐνῶ εἶναι ἀγγελικάματη τόσο ποὺ νὰ γεννήσῃ τὸν ἔρωτα σὲ ποιητὴ καρδιά, ἐνῶ εἶναι ὁμορφὴ τόσο ποὺ γὰ κἀνὴ καλότιχο τὸν ἄντρα ποὺ θὰ τὴν πάρῃ, σὲ τὴ οἰχτροῦ κατὰστασι καὶ στὴν πιὸ ἀπαίσιον κάμαρον, στὴν πιὸ σκοτεινὴν γωνίαν, στὴν πιὸ οὐραρὴ κλίνῃ τοῦ ἄθλιου τούτου καταγωγίου.

Θεῖα μὴ χάρῃ τσαλαπατημένη μέσ' στὸ ρεζίλημα, γλυκὸ ἕνα φῶς μπαγλαρωμένο μέσ' στὴν ἀνθρωπινὴ ἀμάθεια, ἀγγελικὸ ἕνα χαμογέλιο παρουσιασμένο σὲ ὄψη κολασμένη, τῆς φύσης ἕνα ἀριστοτέχνημα καταλερωμένο κάτω ἀπ' τὰ πόδια . . . . . Τὸ φῶς γιὰ νὰ φέξῃ χροιάζεται σώματα, τὸ λουλουῖδι γιὰ νὰ μεγαλώσῃ φινιάνι ἀπακοῦμπι, τὸ τριαντάφυλλο γιὰ νὰ ξυπνήσῃ, τὸ ἠλιόφωτο ἔτσι κ' ἡ κοπέλλα χροιάζεται μὴ σκέψη νὰ τὴ συλλογέται, μὴ ψυχὴ νὰ τὴν ἀγαπᾶ, μὴν καρδιὰ νὰ τὴν συμπονή. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος ποὺ ὁ ἀνθρωπισμὸς κ' ὁ πολιτισμὸς δὲν ἔμπασαν τὰ φῶτα, ἢ παρουσία τῆς ἀμάθειας, ὁ μαῦρος καπνὸς τῶν σκοταδιῶν, οἱ πνοὲς τοῦ θανάτου, μὴ ἄβυσσο ποὺ ἔχει ἀπαύγασμα τῶν τυραννικῶν καρδιῶν μὲ τὴ πόνο πνίγουν τοῦτο τὸ κορμὶ ποὺ θρόφεται καὶ ποὺ ἀνασαίνει ἀπὸ τὸ φῶς.

Ἄχ! ἴδου αὐτὸ τὸ στοῦμα εἶναι ὁ κόσμος κ' ἢ μέσ' αὐτοῦ παιδοῦλα ἢ Ἀνθρωπότητα ποὺ κοιμᾶται.

Ἀπὸ τὴν παραπάνω φρίκη τῆς δυστυχίας ὁ πόθος τὰ αἰσθημάτων τῆς γίναν ἄνω κάτω καὶ σὰν ἕνας ἀπελπισμένος ὁπλοχίτσει νὰ γελᾷ ἀντὶς νὰ κλαίῃ θρηνητοῦ, σ' αὐτὴ τῆς καταφρονίας τῆς γωνιᾶς πῶς γελᾷ φοριχτὰ φοριχτὰ. Τούτα τὰ σπῖτια εἶναι οἱ τρισβάθες καὶ φοβεροὺς κατοβόθρες τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Οἱ πτωχότερες νέες ποὺ μνήσκουν χωρὶς συγγενικὸ, χωρὶς προστάτη ἐδῶ ἔρχονται καὶ πέφτουν κ' αὐτὴ γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν καταβόθρα τούτη, ἀφοῦ καντζαρώνοντας καντζαρώνοντας ἔφταξε ὡς τὰ μισὰ, μα-

τάσαν τὰ θυμοφά της δάχτυλα καὶ ξανάπεσε μέσα' καὶ σὲ τί στάση
κουρασμένη, θλβερὴ κοιμάται! Τὸ σῶμα της κοιμάται, μὰ ὅλη της
ἢ πίκρα, ὅλη της ἢ κακομοιριά στέκει ξυπνή κί' ὅταν αὐτὴ ἀναπαύεται.

Ἄν ἔλειπε ἡ φανερὴ τυράγνια, τοῦτος ὁ ὕπνος θὰ ἔχε ὄνομα θά-
νατος. Τὸ καντῆλι αὐτοῦ στὴν κόχη ὡσάν μιὰ ἀλλόκοτη ζωὴ πάει νὰ
σβῆση. Ἄπὸ τὴν ἄλλη κάμαρα ἀρχίζει τ' ὄρολόγι νὰ χτυπᾷ.... Ὁ κά-
θε χτύπος τοῦ ὄρολογιοῦ εἶναι παντοεινὸς ὁ λοχαιοτισμὸς τῆς ζωῆς
σ' ἐμᾶς. Μὰ ἐδωπέρα ἡ ζωὴ πόσο πικραμένα ἀποχαιρετᾷ. Τὰ μάτια
της κᾶν ἀνοιχτά, κᾶν σφαλιχὰ μὲ τί πόνο συγκινητικὸ, μὲ τί ὑπομονὴ
πικραμένη τηροῦν πρὸς τὸν ἀστέρρα τῆς μοίρας της τὸν ὀλόσθηστο.

Στὸν ὕπνο της κλαίει' οἱ δυὸ στάλες δάκρυα, ποὺ χύνονται ἀπ' τὰ
μάτια της κί' εἶναι τὸ καταστάλαγμα τῆς ζωῆς της ποὺ μοίρεται μέσ' σὲ
πίκρα καὶ καημὸ, εἶναι τὰ δυὸ ὑστερνὰ ἐνθύμια τοῦ πόνου της πρὸς
τὸν κόσμο, ὅπου μέσ' στὴν ἀνθρωπινὴ καρδιὰ γιὰ πάντα παραμένουν.

Τὶς δυὸ στάλες δάκρυα ποὺ μὲ καρδιὰ κατακαημένη χύνει ἓνα πλά-
σμα ἀδύνατο ποὺ ἡ μαύρη μοῖρα τὸ δέρνει σπαραχτικὰ, ταιριάζει νὰ τὴ
θωρήσουμε κακὸ ὡς τὸν κατακλυσμὸ μεγάλο γιὰ τὴν ἀνθρωπινὴ κοι-
ωνία.

Ἡ καρδιὰ της παραδέρνει φοβισμένη μπρὸς στὴν ἀκατανόητη ὄψη
τοῦ μυστήριου τῆς Τύχης. Ἀπλώνει τὰ χέρια της, σὰ νὰ ζητᾷ καταφύγι
κᾶν βοήθεια. Τὸ στόμα της μισάνοιχτο, κί' ἀπὸ τὴν ὅλη στάση της κα-
ταλαβαίνει πῶς ἕνας πνιγμὸς τὴ σφίγγει. Προσπαθᾷ νὰ πάρει ἀνάσα,
ἄχ! τώρα τώρα θὰ πνιγῆ. Δὲν μπορεῖ νὰ ἔβρει ν' ἀνασάνει τὸν ἀγέρα
τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καλοῦ, ποὺ ἔναι πηγὴ ζωῆς γιὰ μιὰ καρδιὰ, γιὰ μιὰ
ψυχὴ.

SAMI PACHA ZADÉ SÉZA'I' (Ἄπὸ ἀνέκδοτο δράμα του).

Μετάφρασε ὁ ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ

ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ...

Εἶναι κάτι . . . στοχασμοί, κάτι λόγια πινερυήνεφτα, ποὺ ἀνα-
φλυτροῦν ἀπ' τὰ βάρη μας γιὰ νὰ πετάξουν γοργότερα πρὸς
τὰ ἄστρα.

Δὲ βλέπω στὴ λάμψη τους πρὸς μόνον τὴ φεβγαλέα εἰκόνα
τους. — Ὅπως πάνω στὴ γῆ, κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, βλέ-
πουμε τὸν ἥλιο ἐνδὸς πουλιοῦ ποὺ χάνεται στὰ σύννεφα.

Δὲ νοιώθω στὴ γοητεία τους. παρὰ μόνον τὸ δαβιτάριό τους
μῦθο. — Ὅπως κάτω ἀπ' τὸ γλυκασμὸ τοῦ ἀγεριοῦ νιώθουμε τὰ
λουλούδια νὰ κρυφανασαίνουνε τίς νύχτες.

Μὴ δοκιμάσεις νὰ κρατήσεις τίποτα ἀπ' τὰ νεορὰ ἀφτὰ μεθύσια.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ αἰχμαλωτίσεις ἓνα μῦθο ποὺ ταξιδέβει μέσ'
στὰ αἰθέρια μὲ τ' ἀγέρι ἢ νὰ χεροπιάσεις μιὰν ἀχτίδα-ν- ἡλι-
ακὴ ὅπου γλυστράει μέσα ἀπὸ ραγισμένα σύννεφα.

(Βόλος)

ΚΟΥΛΑ ΤΣΟΥΓΚΟΥ

ΝΕΟΙ ΡΥΘΟΙ 2—

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΟΥ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΟΥ (Η ΘΑΣΟ)

*Πλουτογεννητρες; δύναιες, γριμιδν, ρυθμδν, χρωμίτων,
Τεχνίτισσες τοῦ ὑπέροχου, τοῦ ἀσύγκριτου, τοῦ ὄραλου,
Ἄπλώστε ἐσεῖς τὴν τέχνη σας καὶ στὰ νεορὰ τοῦ Αἰγαίου
Φιλοτεχνώντας τὸ νησί στὸ γέλιο τῶν κυμάτων.*

*Ἄπ' τοῦ πελάου τὸ βυθὸ σὰν ὄραμα ὄνειράτων
(Σὰν τὸ πολυχάριτωτο νησί τοῦ Χιμαιραίου
Σὲ θάλασσα ἄλλη, ποὺ λουστὲς ρηχὰ οἱ Νεορᾶδες πλέου(ν))
Προβαίνει τὸ νησάκι μου σὰ σύμπλεγμα ἀγαλμάτων.*

*Κομμάτια γῆς πενκόφυτα συχνὰ φιλᾷ ἡ ἀρμύρα,
Ὅταν τὸ κῦμα, σέρνοντας τὰ φύκια στὸ ἀερογάλι,
Τῆς θάλασσας τὴ μυρωδιὰ μὲ τῆς στεριάς τὰ μῦρα*

*Σμίγει, ποὺ φέρνει μέσαθε φυσώντας τὸ μαῖστράλι.
Ἡ δύση ὅταν μὲ πάσπαλη πορφύρας ὠραῖσμένη,
Κοράλλι ἐσὺ ὀλοπύρινον, ὦ Θάσο ἀγαπημένη!*

Δράμα 17 Ἰουλίου 1925

ΚΩΣΤΑΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΦΗΒΟΣ

Στὰ ὀλανθισμένα στάχια τῶν μαλλιῶν σου
Περνᾷ ἡ ἀνάσα μου, αἴρα στοργικιά,
Ὁ πόθος μου, βιροκοῦλα, ἀργοκυλᾷ
Στὴ γαλανὴ λιμνούλα τῶν ματιῶν σου.
Ἡ ρόδινη ἡ αὐγούλα τῶν χειλιῶν σου
Τοῦ πόνου μου τὰ σύννεφα σκορπᾷ,
Νάρκισσος ἡ ψυχὴ μου, τὴν τραβᾷ
Ἡ γαλανὴ λιμνούλα τῶν ματιῶν σου. . . .

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

—3 ΝΕΟΙ ΡΥΘΟΙ

ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΜΕ ΠΕΛΩΡΕΣ

Και περιδιαβάζω...

Ἡ περιπαιχσιὰ μου σέρνει με πλάγι σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ρουμάνια ἐκεῖ τ' ἀπέραντα, καὶ νιώθω, ἐνῶ ματιὰ καὶ νούς μου τὰ περιλαμβάνει, στὰ σωστά τί πάει τὸ πλάτος καὶ τ' ἀψήλως τί.

Κι' ἀκόμα πῶ τὸ νιώθω δυνατὰ, ἐκεῖ πού προβαίνουντας κάμποσο μέσα του, σὰν τὸ κερί πού ἀνάλυσε λέγω τὸ μέγεθός μου ρουφηγμένο ἀπ' τ' ὀλομέγαλο-ν- αὐτὸ.

Καὶ νὰ ἔνα χίλιανι πλιτὶ πλιτὶ μὲ βρόντο ἀντιλαλεῖ, ἐνῶ χοχλιδωτὰ περιπατῶ κάτω ἀπὸ τὰ τιτάνια τὰ δεντρά.

Ἐνα μαμμουθ καὶ μεγαθήριο-ν- ἔνα πᾶνε πλάγι πλάι γλυκογελῶντας, γλυκοκουβεντιάζοντας.

Ἡ χώρα τούτη, τούτη ἡ ἐποχὴ μηδὲν ἔχουνε κάνει τὸ κακὸ-ν- ὅπου τ' ἀπινομοῦσαν φόβο.

Ἦτόσο μέσα μου ἀνατέλλει τίχα φόβου ἡσικι, πῶ βρέθηκα ἀνεπάντεχα στοὺς πέλωρες ὀμπρός, ἡσικι πού ἀμέσως καταπιώθη πίσω, ὦ ναι, ἀπὸ τὴν ἡμεράδα πού ἀνεδίνουν τὰ τρανὰ τὰ δυῶ.

Καὶ θαρρετὰ κι' ἐν χιρὰ τ ἀκολουθῶ κ' αὐτὰ τοῦ ξένι μ' ἀγοικήσανε μὲ γλυκοχαιρετὰν κ' εὐγενικὰ μὲ τὴ δική μου συμμορφώνουν τὴν προπατησιὰ τους.

Καὶ μ' ὄση ἀφέλεια χροιάζεται ἔτσι δυῶ κορμιὰ μεγάλα νὰ τὰ δείξει καϊδεμένα πᾶν ὀμπρός τάχα ὀδηγήτορές μου.

Ἦ, ἐγὼ μικρούτσικος μπροστὰ σὲ γίγαντες γιγάντων!

Καὶ τὴ γλυκοκουβέντα τους ἐνῶ ξακολουθοῦν, οὐ τίω κ' ἐγὼ ἐν' ἀρώτημα ἀπὸ τὸ μεγαθήριο.

—«Ἦ ζωντανὸ ὑπερμέγαλο, πού καμαρώνω μέσ' σ' ἐσὲ τὸ ἀδέρφωμα ἡμεράδας μὲ τεράστιο! Τὸν κόπο θές νὰ λάβεις τὴ λογιὴ νὰ διηγηθεῖς σ' ἐμὲ τῆς ζήσης σου μέσα στὴ χώρα τὴ μαγεύτρα ἐδῶ;»

Θαροῦ καὶ βαοβίβ κάτω τεσμένο ψυχὴ παίρνει κι' ὀρθώνεται γαῦρα, ἐκεῖ πού ὀρμιὰ ψηλά τὸ μεγαθήριο βασισμένο πᾶ στὰ δυῶ του πίσω πόδια, ἐνῶ τὰ δυῶ του ὀμπρός στίς κορυφές τῶν πῶ ψηλῶν δεντρῶν καταβιδώνει κι' ἀκκουμπᾶ.

Καὶ σὰ συνέχεια κεραυνοῦ λαλεῖ ἡ φωνὴ του.

—«Ἦ ὀρθιος ἐσὺ, κ' ἐγὼ ὀρθιος νὰ στέκω πρεπό, σὸ ἀρώτημα πού μ' ἀρωτᾶς γιὰ ν' ἀπηλογηθῶ.

»Μ' ἀκαρτ ρᾶ τὸ ταίρι μου, μ' ἀκαρτεροῦν καὶ τὰ γισβοῖά μου στοῦ δάσου τὴν ἀκρὴ μ' ἀγκαλιάσματα καὶ γέλια νὰ μ' ἀποδεχοῦν.

»Κ' ἐγὼ κι' τὸ μαμμουθ τ' ἀδέρφι μου κι' ὄλα τὰ ἐδῶ ἄλλα ζωντανὰ τῆς ζωῆς μας ὄρες μακάριες τρανὰ τίς ὄρες λέμε τῆς στοργῆς καὶ τῆς φιλίας, σὰν καλὴ ὄρα πού μὲ τὸ μαμμουθ συντροφιά σέρνω.

»Συχνὰ πυκνὰ μὲ φίλους παιρνοδίνουμε.

»Συχνὰ πυκνὰ μὲ τοὺς συγγενικοὺς μας χαϊδεύομαστε.

»Συχνὰ πυκνὰ τρανὰ μακάριες ὄρες καταθέλγουμε τὴ ζωὴ μας».

Τὸ μεγαθήριο ἔτσι μιλῶντας ντάλια κιόλας κόβει φορτωμένα μὲ καρ-

πὺς λογιῶ λογιῶν, ὅπου μονάχα τοὺς χουρμάδες ξέρω νὰ σᾶς πῶ, καὶ μοῦ τὰ οἶχνει ὀμπρός στὰ πόδια νὰ γευτῶ θαρραίνοντάς με.

Ἦ χουρμάδες θαρραροὶ!

Χιμαρικὰ γλυκόπαχους ἐσᾶς, χιμαρικὰ πασίγλυκα καὶ τ' ἄλλα βροσκο φροῦτα, ἀφοῦ τὸ μέλι σας μαγεύει με ἀπὸ γένη-ν- ὡς μὲ τῆς καρδιάς καρδιά.

Τὸ σύντροφό του συνωρίστη τὸ μαμμουθ καὶ τὴ σὸν πλάτανου γκι-οβντέ μὰ λιγερό τεράστιο προβοσκίδα του ἀψηλώνοντας κόβει κλωνιὰ τῆς κοκκοφοινικιάς καὶ τὰ τσακὰ παιχιδωτὰ τὰ φροῦτα τους καὶ θαμαχτὴ μὲ προσοχὴ σ' ἐμένα τὰ προσφέρει, σὰν τοῦ δάσους θέλγητρο ἀπὸ γάλα φυτικό κι' ὀπὸ κορῦδι.

Ἦδου, ὦ, ἡ τερωπὴ τριγύρω μου σὰ σωροὶ φύλλα καταπράσινα μὲ τοὺς πολύθωρους καρπούς.

Καὶ συνεχίζει ὁ κεραυνὸς φωνῆς ἀπὸ τὸ μεγαθήριο.

«Ἔχουμε κι' ἄλλη μιὰ τρανὴ ἀκμαρισόνη:

«Οἱ Χιμαραῖοι, τὰ πάγκιλα ψυχόκορμα, συχοζυγώνουμε στίς διαμονές μας, ὅταν νὰ προκίλλουν θέλουνε τὸ συναμεταξὺ τους παιεδῶσε.

»Κι' ὄρες πολλὲς ἔχουν μαζί μας διαμονὴ καὶ συναναστροφὴ-ν-οὔθε μᾶς-ε-χαϊδεύουν πανευφρόσυνα.

»Ἦ, τί στιγμὲς, θεῖες στιγμὲς ἐκεῖνες!

»Κλειδὶ ἡ λαλὰ τοὺς ὅπου ὀμπρός μας ἀνοίγει διδαχτικὰ τ' ἀγνωστα τῆς Χιμαρικῆς τῆς χώρας καὶ τὰ ἰδανικά.

Κ' ἔτσι κι' ἀπ' ἓνας ἥλιος στὶ ματιὰ μας κάθε Χιμαραῖος ἀγαπητὸς μας.

»Πολλὲς λογὲς ἀπὸ τῆς Χίμαρας τὰ ὄζα μὲ λόγο-ν- ὀριστόλιστα σὸ στόμα καὶ στὴν κεφαλὴ βλογώντας ἄν τὰ τοποθέτησε ὁ Ἦνας ὁ Μόνος μέσ' στὴ Χίμαρα, τίς ἄλλες λογὲς ὅμως στὴν ἐντέλεια οἱ Χιμαραῖοι τίς φέρουν.

»Κι' ἄν ξέραμε γιὰ μιᾶς τὰ οἰκῆματά μας μὲ τὴν ἀνεση γιὰ ὀλόπρωτο στολίδι νὰ στολίζουμε μὰ οἱ Χιμαραῖοι—μεγάλῃ ἡ χάρη τους!—μᾶς διασκαλέψαν κι' ἀκόμα περισσὴ κάνουμε τὴν ἀνεση καταλαμπρόνοντας κιόλας ὄζω καὶ μέσα μὲ τὸ Ὄραῖο τὰ σπιτικά.

»Κι' ὅπως τὰ δυῶ ἡμισφαίρια τ' οὐρανοῦ κᾶν τουτηνῆς τῆς χώρας ἓνα σύνολο πασίγλυκα ἀποσώλουν,

»Ἔτσι τῶν Χιμαραίων τῆς μὲ τῶν ζωντανῶν τῆς ἡ ἐν' ὄργεια συμπλεγμένη λούζει τὸ Ὄλο μὲ τὸ Πανευφρόσυνο.

»Ἦ ξένε, κι' ἄν ποτὲς σὲ ὀρίζοντες σφαιρῶν ἀνήξεων ἀπὸ τὸ Πανευφρόσυνο βρεθεῖς, πὼς τοῦτο πρῶτα πρῶτα τὸ χαρίζει ἡ γκαρδιακὰ φιλία, κήρυχνε τρανόφωνα.

»Φτάνουν αὐτὰ νὰ νιώσεις τὸ πῶς ζοῦμε».

Λέγει κι' ἀντιλαλοῦν ἀπ' τὸ βροντόφωνο τὰ δάση τὰ βαθιὰ καὶ τ' ἀψηλὰ βουνά!

Καὶ μὲ τὴν ἴδια μεγαλόπρεπη-ν- ἐπιβολὴ τὸ ἦψος τὸ δίποδό του εἰσὲ τεροπόδο μεταμορφώνει μᾶζος καὶ β-δίζει πλιτὶ σὶτὸ φίλο του μαμμουθ.

Κι' ἀκολουθῶ ἐγὼ τὰ θεῖα του τὰ λόγια σιλλογῶντας.
Λίγο κατόπι κάνει νόημα μετὸ πόδι καὶ μακραίνοντας ἀπὸ του, τὸ
μαμουθὸ χαϊδευτικά μ' ἀνεσηκῶνει μετὴν προβοσκίδα του, πού τὴ θωρῶ
κι ἀνιστορῶ πύργους κάνε σιφούνια.

Καὶ με πάει νὰ σεργιανίσω τὸ ποῦ κατοικοῦν.

Ἐράδες πλατανόκορμων παράλληλες δυὸ, σὲ πολλή-ν-ἀπόσταση ἢ μιὰ
ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ τόσο μακρῆς, ὅπου ἡ εὐρυχωρία ν' ἀγκαλιάζει τέτι-
ους ὄγκους ζωντανοὺς ἑλλόγιμους ἀντάμα καὶ τὰ φίλιτά τους.

Τοὺς λιγιστήκαν οἱ κορφῆς μετὰ κάμψη καλλιτεχνικὴ τόσο-ν-ἰσόμετρα,
πού νὰ θαρρεῖς πῶς Ἄρχιτέχτονα τρανοῦ καμάρες βλέπεις ὅμοιες στὴ
σειρὰ σμιχτῆς.

Ἐμάραντα φυλλώματα παχιά καὶ ντάλια ἀπαναπανοπὰ χοχλιδοπὰ
στεγάζουν καὶ καλλύνουν πανωθιὸ τὸ χτίριο.

Κι' ἀπὸ τίς δυὸ ὄψες πύλες δυὸ καμαρωτῆς, πού πάλι μετὰ καλλιπελέ-
κητους κορμούς καὶ μετὰ κλαδόφυλλα τίς μόρφωσαν, τίς ρύθμισαν ὥραϊα.

Καὶ τίς σειρῆς τῶν πλατανόκορμων στορόγγυλα παραθύρια, πού
φεγγοσκεπάζει τὰ κἄν τὸ γυαλὶ κἄν τὸ κυτταρωτὸ.

Καὶ μοῦ γλυκομιλάει τὸ μαμουθὸ μαμουθάινα καὶ μαμουθάκια
βγαίνοντ' ἀπ' τὴ θύρα γελαστά καὶ μ' ἀποδέχονται.

Μπαίνω σιὸ σπιτὶ μέσα τὸ πλατύτατο καὶ σὲ σοφὰ μετὰ γόμο ἀπ' ἄ-
γνωστά μου σὰν τὸ χνούδι-ν-ἀπαλὰ χορτάρι μ' ἀναπαύουνε.

Λουλούδια πὰ στοὺς τοίχους καλλιπέταλα, καλλιπολύχομα κι ἀμά-
ραντα καὶ φροῦτα θωριακὰ ζωερὰ γλυκὰ κι αὐτὰ μετὰ τέχνη ὄρια πα-
ράξενη ἀποσώνουν ζωγραφιῆς, πού συγκεντρώνουν δυνατὰ τὴν προσο-
χὴ μου καὶ τὴν ἡδονὴ ξυπνοῦν.

Τὸ νταβάνι μετὰ κλαδιῶνε παραστατικὴ περιπλοκὴ λαλεῖ καὶ λέγει τὴν
ἀξιάδα τῶν μαμουθὸ καὶ τὸ μεγαλωμά της ἀπ' τῶν Χιμαραίωνε τὴ
φιλία.

Μετὰ γλύκαναν τὰ φροῦτα τους σιὸ δρόμο.

Καὶ τώρα κάποιον γάλα μοῦ προσφέρουνε, κάποιον γαλατερό, πού
ζόν ἀπὸ τὴ φυσικὴ τους γαλατένια νοστιμάδα-ν-ἀγρικῶ πῶς ἔχουν
σύμφυτη τὴ ζάχαρη.

Καὶ τὸ πιὸ νόστιμο, πού τὰ προσφέρουνε κατεφτείας ἀπὸ τὸ βυζὶ
κάποιον ἀγελαδιῶν γιγάντιον, πού τ' ἀπνομοῦν φίλους, βοηθοὺς πο-
λύτιμους, γι' ἀντάλλαγμα δωρῶντας τους σωροὺς σωροὺς καρποῦς.

Ξυπνὰ ξυπνὰ μετὰ χαϊρετῆνε τ' ἀγελάδια καὶ δηλώνουν τὴ μεγάλη-ν-
εὐχαριστήσῃ τους, ὅπου μετὰ τὸ γλυκογιασεμὶ ρευστὸ-ν-ἀφρᾶτο πού πη-
γάζει ἀπ' τὰ μαστάρια τους πετύχαν καὶ μετὰ τέρψανε.

Ἡ εὐχαρίστηση, ἡ χαρὰ, ἡ ἱκανοποίηση θαρροῦ πῶς σὰν ἀγγέλισσες
τριγύρω μου πετοῦν καὶ μετὰ χαϊδεύουν τὰ φτερά τους.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΛΑΝΘΕΙΔΗΣ

(Ἄπ' τὸ ἀνέγδοτο ἔργο «Μετὰσταση πέρα
ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα (ἢ Χίμαιρα)».)

“ ΜΙΛΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ”,

ΕΝΑ ΤΟΠΙ ΚΙ' ΕΓΩ.....

— Μικρὸ μου ἐσὺ, πού παίζεις μετὸ τόπι σου, σταμάτα λίγο
νὰ ξεκουραστῆς καὶ νὰ με ἀκούσεις. Πάντα πρέπει νὰ ἀκοῦμε
τοὺς πιὸ μεγάλους μας . . . . .

— . . . . .

— Χτυπᾶς τὸ τόπι αὐτὸ πού τὸ φτιάξετε χέρια ἀνθρώπινα μετὰ
τὴν ἀκρὴ τοῦ παπουτσιοῦ σου. Κεῖνο βογγάει κι ἀρχινάει ἕνα
σιροβίλισμα, ἕνα τρελλὸ χορὸ σιὸν ἀέρα κι ὕστερα πέφτει
βογγῶννας στὴ γῆ καὶ σέρνεται, σέρνεται . . . . . Ἐνα τόπι καὶ
γὼ στὴ ζωὴ . . . . .

— . . . . .

— Μέσα του ἔχει μιὰ φτωχὴ καρδοῦλα πού ἄμα κοπεῖ, τὸ
τόπι εἶναι ἀχρηστὸ πιὰ. Νὰ! πιᾶσε ἐδῶ δὲν εἶναι σκληρό;
εἶναι ὁ «ἀφαλὸς» του, ἡ φτωχὴ καρδοῦλα τοῦ τοπιοῦ. Ἄμα τοῦ-
τη κοπεῖ, βογγάει μὰ δὲν πειράγεται ψηλὰ καθὼς τώρα . . . . .
Ἐνα τόπι κι' ἐγὼ στὴ ζωὴ . . . . .

— . . . . .

— Καμιὰ φορὰ ραγίζει τὸ ἐλαστικὸ του, προτοῦ νὰ σπάσει ἡ
καρδιὰ τοῦ τοπιοῦ. Τότε εἶναι πιὸ ἀχρηστὸ ἔτσι ἀνοιγμένο.
Καὶ βέβαια πῶς νὰ μὴ ραγιστεῖ; τόσες μῦτες παπουτσιῶν τό-
χουν χτυπήσει κι' ἐκεῖνο ἔχει βογγήξει, ἔχει σιροβιλιστεῖ τρελ-
λὰ ψηλὰ κι' ἔχει σουρθεῖ κάτω στενάζοντας . . . . . Ἐνα τόπι
κι' ἐγὼ ζωὴ . . . . .

— . . . . .

— Καὶ τότε ἀκόμα θὰ τὸ πάρει τὸ παιδὶ κάποιου φτωχοῦ
πού μὴν ἔχοντας καινούργιο τόπι, θὰ παίξει μ' αὐτὸ πού
τὸ πέταξε τὸ παιδὶ τοῦ πλούσιου πού τοῦταν ἀχρηστὸ . . . .
Ἐνα τόπι κι' ἐγὼ . . . . .

— . . . . .

— Κι' ἕνα κομμάτι του νὰ μείνει ἀκόμα θὰ τὸ πάρει κά-
ποιος νὰ τὸ βάλει σιὸ Γραφεῖο του νὰ σβαίνει τὴς μολυβι-
ῆς πού χάραξε κάποτε. Καὶ τότε ἀκόμα θὰ χρειαστεῖ. Κι'
αὐτὸ . . . . . Μὰ πῆς μου: δὲν εἶναι καλύτερα νὰ ζήσης μιὰ
τέτοια ζωὴ, νὰ μὴν σὲ πλάθουν οἱ ἀνθρώποι;

— . . . . .

— Σ' εὐχαριστῶ, μικρὸ μου παιδί, γιὰ τὸ δάνεμο αὐτὸ πού
κυλάει ἀπ' τὰ μάτια σου . . . . .

Ἀθήνα 1924

ΑΓΓΕΛΟΣ Β. ΜΕΝΤΖΕΛΙΔΗΣ

Σ' ένα παλιό σκονισμένο βιβλίο διάβασα μιὰ μέρα αὐτὴν τὴν παλιὰ ἱστορία:

«Κάτω ἀπ' τὰ λαμπερὰ ἄστρα τῆς Μεσημβρίας, στὴ χώρα ποὺ βλαστάνουν πλαΐ στα ποτάμια τὰ ξωτικά λουλούδια τῆς γλύκας καὶ τοῦ θανάτου, στὴ χώρα ποὺ φαντάσματα κι' δράματα πλανιοῦνται τὰ μεσημέρια πάνω ἀπ' τὴ φλογισμένη ἄμμο καὶ τὴ νύχτα ὄνειρα παράξενα ταράζουν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κοιμοῦνται, ἐκεῖ, στὴ χώρα ἐκείνη ἀνθίζε τὸ ζηλευτὸ λουλουδι τῆς Σελήνης, ἡ Ἀμὰρ κόρη τοῦ τρανοῦ Ἐμίση τοῦ τόπου.

Δεκαπέντε φορὲς ἀνθισαν οἱ τριανταφυλλιὲς τὸ καλοκαίρι ἀπ' τὴ μέρα ποὺ γεννήθηκε, κι' ὅμως δὲν ἔμοιαζε καθόλου γιὰ παιδί. Τὰ λόγια τῆς εἶταν ὅλα σοφὰ καὶ στὰ μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς πλανιότανε ἡ πονηρία τῶν γυναικῶν τοῦ Ἡλίου. Ἔπειτα εἶταν τόσο ὁμορφη! κ' ἡ ἀχνὴ ζέστα ποὺ ἀνάδινε τὸ κορμὶ τῆς τόσο γλυκεῖα, ποὺ μεθοῦσε καὶ σκλάβωνε ὄσους τὴν βλέπανε νὰ περνᾷ δίπλα τους.

Ὅλα τὰ παλληκάρια τῆς πελιτείας κρυφοκαμηδὸ τὴν εἶχαν, μὰ ἡ Ἀμὰρ εἶχε διαλέξει πιά τὸν καλὸ τῆς. Τρεῖς φορὲς γέμισε τὸ φεγγάρι ἀπ' τὴ μέρα ποὺ ἀγαπήθηκαν.

Εἶτανε δειλινὸ τότες . . . . . ὁ ἥλιος ἄστραφε ὀλοκόκκινος στὴ δύση του κι' ἔβαφε πορφυρὰ τὰ συννεφάκια καὶ τ' ἀχρογιάλια. Ἡ δροσιὰ τῆς νύχτας ποὺ ἔφτανε καὶ τ' ἀρώματα ξεχύνουνταν πάνω ἀπ' τὴ φλογισμένη ἄμμο καὶ μύρωναν τὰ στήθια τῶν κοριτσιῶ καὶ δρόσιζαν τὰ ἀναμένα μέτωπα τῶν καμηλόρηδων.

Τ' ἀηδόνι λαλοῦσε ὅταν ἡ Ἀμὰρ μαζί με τὴ βάρια τῆς πήγαν νὰ περπατήσουν στὸ περιβόλι μετὶ τῆς χουρμαδιῆς. Ἐνα λαγοῦτο ἀκουγότανε. Στάθηκαν κι' ἀφουγκράστηκαν Μιὰ φωνὴ ἀντροίγια τραγουδοῦσε γλυκὰ!

«Ἀμὰρ καλὴ μου. ὅταν ὁ ἥλιος βάνει φωτιά σ' ὅλη τὴ γῆ, κι' ὅταν ἡ δίψα ξεράνει τὴ γλῶσσα τοῦ διαβάτη, τότε ὁ σπλαχνικὸς Ἀλλὰχ παίρνει ἀπ' τὴν μαυράδα τῶν μαλλιῶν σου τὴν νύχτα καὶ τὴν ξαπλώνει κάτω ἀπ' τ' ἄστρα γιὰ νὰ μᾶς δροσίση. Τὸ φεγγάρι ποὺ γέννησε ὅλα τὰ ἄστρα, ὅταν γεννοῦσε κι' ἐσένα, ἔξω ἀπ' τὴ γλυκάδα στὰ μάτια σου ὄδωσε καὶ τ' ἀσημέ-

νιο του χρῶμα στὸ κορμὶ γιὰ νὰ τὸ παινέψουν στὰ τραγούδια τοὺς οἱ ἄνθρωποι.

Σ' ἀγαπῶ, Ἀμὰρ, σ' ἀγαπῶ μετὶ τὴ δύναμη τ' ἀγέρα ποὺ σηκώνει σὲ βουνὰ τὴν ἄμμο τῆς ἐρήμου καὶ μετὶ τὴ στοργὴ π' ἀγκαλιάζουν τὰ λεπτὰ κορμάκια τῶν λωτῶν τὰ ποτάμια τῆς πατρίδας μας.

Κι' ὅμως, καλὴ μου, εἶναι μαρτύριο ἡ ἀγάπη μου καὶ ἡ καρδιὰ μου λυώνει σὰν μολύβι ὅσα σὲ σκέφτουμε. Λὲν τολμῶ νὰ σὲ κοιτάζω στὰ μάτια. Ἐσὺ ὅμως καιάλαβες τὴν ἀγάπη μου ἀπ' τὴν ταραχὴ ποὺ με πιάνει ὅταν περνῶ κάτω ἀπ' τὸ παράθυρό σου.»

Τὸ τραγούδι τέλειωσε καὶ τότες ἡ Ἀμὰρ ἀπάντησε:

«Παλληκάρι μου. Σὺ ποὺ με τόση γλύκα τραγουδᾷς τὴν ἀγάπη σου ξέρεις τοῦλάχιστο τί εἶναι αὐτὸ ποὺ τραγουδᾷς; Ἄ! εἶναι γλυκεῖα ἀρρώστεια ἡ ἀγάπη, μεθάει τὴν καρδιὰ σὰν τὸ χασις, καὶ γεμίζει μετὶ τόσα ὁμορφα ὄνειρα τὸ εἶναι μας! Εὐτυχισμένος ἐσὺ ποὺ ἀγαπᾷς. Μὰ ξέρε το: Ἡ Ἀμὰρ δὲν ἀγαπάει μονάχα τὰ γλυκὰ τραγούδια καὶ τὴν ὁμορφιά, μὰ θέλει καὶ καρδιὰ λιονταριοῦ μέσα στὰ στήθια τοῦ καλοῦ τῆς.»

Τὴν ἴδια στιγμὴ τὰ κλαδιὰ τοῦ φοράχτη ἔτριξαν κι' ἔνα παλληκάρι πήδηξε μέσα στὸν κῆπο. Στὸ πρόσωπο του εἶταν χυμνὴ ἡ γλύκα κι' ἡ ἀγριὰδα τ' οὐρανοῦ τῆς Μεσημβρίας καϊστὸ κορμὶ του τὸ καλοδεμένο φάνταζε ἡ λυγεράδα τοῦ κοκκοφοίνικα. Τὸ παλληκάρι σύρθηκε ὡς τὰ πόδια τῆς καὶ τῆς φίλησε τὰ πόδια. Ἡ καρδούλα τῆς Ἀμὰρ γτύπησε τρομαγμένη, τὰ μάγουλά τῆς βάρτηκαν κόκκινα, κι' ὅταν ἔπειτα τὰ γλυκὰ του λόγια κι' ἡ ζεστὴ του ἀνάσα τῆς χάιδεuan τ' αὐτὴ ἀνατρίχιαζε σύγκορμη ἀπ' τὴ μέθη κι' ἔλεγαν . . . ἔλεγαν . . . . .

Αὐτὴ στάθηκε ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης τους. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ παλληκάρι ταξίδεψε μετὶ τὸ καράβι του γιὰ τῆς ἀπέραντες θάλασσες, ἐκεῖ ποὺ τὰ καράβια ταξε δεύουν μετ' ἀμπάρι τους γεμᾶτο χρυσάφι καὶ μπαχάρια. Προτοῦ φύγει ὠρίστηκε νὰ μὴν τὴ λησμονήσει κι' ὅταν τὰ πλοῦτη κι' ἡ δόξα θὰ τοῦ χαμογελοῦσαν θὰ ἔρχοτον, ἐπίσημα νὰ τὴ ζητήξει. Χρόνος πέρασε ποὺ εἶχε μισέψει καὶ τίποτα γι' αὐτὸν δὲν ἀκουγότανε. Κάθε μέρα ἡ Ἀμὰρ ριχνόταν στὸ παρῆθυρο προσμένοντας τὸ γυρισμὸ τοῦ καλοῦ τῆς, καὶ κάθε βράδι μετὶ τὴν ἴδια λύπη στὴν ψυχὴ τῆς τὸ ἔκλεινε.

Μιά μέρα ένας ξένος ήρθε στο κονάκι του Έμίρη. Είταν ντυμένος στα χροιά κι έφερενε ένα φερμάνι του Σουλτάνου πού έλεγε πώς ή ύψηλή του επιθυμία είταν νά πάρει την Άμάρ γυναίκα καθώς είχε υποσχεθεί πριν τρία χρόνια στον Έμίρη.

Ο Έμίρης φίλησε τὸ φερμάνι, φίλησε τὸν ξένο κι' έστειλε νά φωνάξουν την Άμάρ. "Ω! τή μικρούλα, τήν κακόμοιρη τήν Άμάρ! Τὰ γόνατά της κόπηκαν κι' ή καρδιά της πήγε νά ρα γίσει σάν τ' άκουσε. Τὸ πρόσωπό της χλώμιασε και τὰ χείλια της τρέμανε. Ο εὐγενικός ξένος τὰ είδε και πλησίασε.

—Λουλουδι τής Σελήνης, είπε, ὁ δοξασμένος Πατισάχ θέλει νά σε πάρει γυναίκα του, βαίλισσα νά σε κάνει μέσ' στα παραμυθένια του χαρέμια.

—Ξένε μου δέν με γελᾶς. Είμαι βασίλισσα και τώρα, και τὸ βασιλείό μου είναι ή καρδιά του αγαπημένου μου.

—Λουλούδι τής Σελήνης. Στο κρυσταλλένιο παλάτι του βασιλιά θά ζεις σάν τις νεράιδες των παραμυθιών. Φουλάρια θά στολίζουν τὸ κορμί σου και χιλιάδες σκλάβοι θά σκοτώνονται σέ μιὰ σου ματιά.

—Ξένε. Σκλάβος μου πιστός κι' αφέντης μου είναι ὁ αγαπημένος μου, παλάτι μου ή φτωχικιά καλύβα του κι' ή άγκαλιά του ή γλυκύτερη φωλιά.

—Λουλούδι τής Σελήτης. Μπριλάντια και μαργαριτάρια θά σωριάζονται στα πόδια σου, κι' ὅλος ὁ κόσμος θά σε προσκυνᾷ βασίλισσα.

—Γιὰ μένα μπριλάντια και μαργαριτάρια είναι τὰ μάτια του καλού μου, κι' ὅλος ὁ κόσμος τής άγάπης μου είναι αὐτός· μὴν επιμένεις, ξένε, δέν σ' άκολουθῶ.

Δέν πρόφταξαν νά την κρατήσουν την κακόμοιρη τήν Άμάρ, κι' απ' τὸ ψηλὸ παράθυρο κάτω έπεσε και σκοτώθηκε.

Τήν ἄλλη μέρα στην κηδεία ὅλος ὁ κόσμος μαζεύτηκε γύρω απ' τὸ παλάτι κι' έκλαιγε. Τὸ βράδι έπιασε μιὰ βροχή πού σιγόκλαιγε κι' αὐτή ὅλη τή νύχτα.

Δύο μέρες πέρασαν απ' τή θανή κι' ένα πρωτὶ τὸ παλληκάρι γύρισε στην πατρίδα του. Μετὶ τὴ λαχτάρα χτύπησε τήν πόρτα τής Άμάρ και πόσο πόνεσε σάν έμαθε τὸν χαμὸ της. Τρελλὸς απ' τὸν καημὸ και με σπαραγμένη τήν καρδιά του ὤρμησε με

τὸ καράβι του ξοπίσω απ' τὸ καράβι του ξένου πού έφευγε για τήν Άνατολή.

Δυὸ βδομάδες κυνηγοῦσε τὸ καράβι ὡς πὸν ένα π ωτ του κοψε τὸ δρόμο. Ἀμέως τὸ πλεύρισε και κόλλησε δίπλα του.

Σάν σίφονας ὤρμησαν τὰ παλληκάρια και των δυὸ καραβιῶν και πολλοὶ δάγκασαν με τὰ δόντια τους τὸ κατὰστρομα στην άγωνία του θανάτου. Ένα τράνταγμα δυνατὸ και τὰ καράβια χώρισαν. Τὸ παλληκάρι έμενε με πέντε συντρόφους μονάχα ζωντανούς. Είτανε νά δακρύσει κανείς σάν τὸν έβλεπε μετὶ τὴ άγωνία κοίταζε τὸ ἐχθρικό καράβι πὸν έφευγε. Ἄξαφνα.

—Ἐπάνω τους! Είπε.

Τὸ τιμόνι και τὰ σχοινιά έτριξαν κι' ή καρίνα πήδηξε με στεναγμὸ πάνω στα κύματα πρὸς τή νέα διεύθυνση.

Σὲ λίγο τὰ πλοία πάλι σμίξανε.

—Τους γάντζους! τους γάντζους! Φώνηξε στους ἄλλους συντρόφους. Κι' ὅταν πιὰ δέθηκαν καλά τὰ δυὸ καράβια πήδηξε βιαστικά μέσ' τ' άμπάρι κι' άνοιξε τρύπες στην καρίνα. Σὲ λίγο τὸ καράβι του άρχισε νά βουλιάζει. Ἀπ' τ' ἄλλο καράβι είδαν τὸν κίνδυνο κι' άρχισαν με λύσσα νά κόβουν τὰ παλαμάρια πὸν τους έδεναν με τὸν θάνατο. Του κάκου ὅμως. Είταν πολὺ χοντρά. Τότες έπεσαν στα γόνατα και παρακάλεσαν . . . . . παρακάλεσαν . . . . . Τίποτα ὅμως. Τὸ παλληκάρι γελούσε στριγγὰ βραχνιασμένα μὰ δέν κουνιόταν. Ένα κοντάρι σφύριξε και του τρύπησε τὸ μπρίτσο. Οὔρλιασε απ' τὸν πόνο μὰ πύλι σώπασε. Ἀκίνητος, με τὰ μάτια ψηλά έμοιαζε σάν νά προσευχότου στο θεὸ του.

Σὲ λίγο ή θάλασσα, σάν μιὰ αὐλαία άκατάλυτη, κτέπασε τήν τραγωδία.»

TONIO

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Μοῦ κάνετε τὴν τιμὴν, ἀγαπημένοι μου φίλοι τῆς Δράμας, νὰ μοῦ ζητήσετε μιὰν ἐπισκόπηση τῆς πνευματικῆς κίνησής τῆς χώρας μου.

Εἶναι πολὺ δύσκολο, νομίζω, νὰ ξεδιαλύσει κανεὶς τῆς κυβερνήτες γραμμὰς τῶν γεγονότων ποὺ τοὺς εἶναι συνεποχίτης. Αὐτοῦ χρειάζεται τὸ πισωδρόμημα τῶν περασμένων, μιὰ ματιὰ ποὺ τὴν καθορίζει ἡ ἀπόσταση, ἕνας ὀρίζοντας, ὅπου δὲν ἔρχονται νὰ χτυπᾶν οἱ ἀντίλαλοι ἐνὸς καιροῦ ὀλοκληρωμένου.

Ὅπως κι' ἂν ἔχει, ἄς δοκιμάσουμε, ἀφοῦ μὲ παρακαλεῖτε μὲ τρόπο εὐγενικὸν.

Στὴν ἐποχὴ μας τὴ λοβωμένη ἀκρία ἀπὸ τοὺς σπασμοὺς τοῦ πολέμου, σ' αὐτὲς τὶς μέρες τὶς ἀδιαφόρετες, ὅπου φαίνεται πῶς μόνον τοῦ χρήματος τὸ ἰδανικὸ βασιλεύει, πολὺ λίγος τόπος μνήσκει γιὰ τὶς μελέτες τὶς στοχαστικὰς, τὶς ὄρες τὶς γαλήνιες ὅπου τινὰς ἀρωτιέται, ἀναθυμιάται ἀπατός του.

Οἱ «ὑποθέσεις» κάνουν ἐπιδρομὴ στὸ περιθώριον ὅπου ξετυλίξεται ἡ ἐποχὴ μας· ἡ ἔννοια τῶν ὑποθέσεων τρυπώνει ὡς καὶ μέσ' στὸ βασίλειον τῆς φιλολογίας. Κι' ἀπ' ἀλήθεια, ἡ κάθε μέρα βλέπει νὰ γεννιέται κι' ἀπ' ἕνα καινούργιον φιλολογικὸν βραβεῖον ποὺ τὸ θεμελιώνει ἕνας ἐκδοτικὸς οἶκος γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἐμπόριου του. Καὶ νὰ σου τὸ τεξέσιμο τὸ ἀχόρταγο τῶν συγγραφέων πρὸς τὸ ἐλπίζομενον μάννα, καὶ νὰ σου ἡ ζούλια, ἡ ραδιοργία, τὰ παζαρέματα.

Φαίνεται πῶς σ' αὐτὲς τὶς ξεχαρβαλωμένες μέρες τὶς μεταπολεμικὰς, ὁ καθένας νιώθει μιὰν ἀνάγκην γιὰ γλέντι, μιὰ λαχτῆρα γι' ἀλησμονιά, μιὰ θέλησιν ζουπήχτρα γιὰ ν' ἀποφύγει τὶς ὀλικὰς δυστυχίαις τῆς ζωῆς.

Ἴσως αὐτοῦ στέκει τὸ μυστικὸν τῆς κυκλοφορίας τοῦ μυθιστορηματος καὶ παραξέχωρα τοῦ μυθιστορηματος μὲ περιπέτειαι. Γιὰ τίποτε ἄλλο, μόνον γιὰ τὸ μυθιστόρημα διαφέρονται.

Κάθε τι ποὺ δὲν εἶναι μυθιστόρημα τὸ χτυπᾶει ἡ ἀκαταδεξία: τὶς ἱστορικὰς ἢ φιλοσοφικὰς μελέτας, τὰ δοκίμια, τὰ ποιήματα, τὰ διηγήματα.

Ὅξω ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα σωτηρία δὲν ἔχει. Κάθετι ποὺ

ἀποτελέσει τὴν λαμπηδόνα μιᾶς ἐποχῆς, τὴ δόξα μιᾶς φιλολογίας, δὲν αὐτὰ τὰ συντοπόμενα πράγματα τᾶχουνε σὲ ὑπερλήρη μόνον καμψὸς ἐκτοσταρὸς ἀναγνώστης ποὺ φυλοξάν τὸ γούστο τῆς Τέχνης, ὅπου ἀρέζεται καὶ βρίσκει τὴν ἀμοιβὴν τῆς στὸν ἑαυτὸ τῆς.

Οἱ ποιητὰδες δὲν ἔχουν πιά θέσιν σ' αὐτὸ τὸν κόσμον, μέσα στὴν ἀναμπαμπούλα τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν μπαγκέρηδων, ἔξδν ἀπὸ κείνους ποὺ περπατοῦν ἐπὶ κεφαλῆς γιὰ νὰ συντραβήξουν καταπάνω τους τὸ χαχάνισμα τοῦ ὄχλου.

Ἐπειτα, αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι, εἶναι τὸ πῶς πολὺ ξένοι: ἰσπανοὶ, ἑλβετοὶ, ἰταλοὶ κ.τ.λ. κ' ἔχει μὰ τὴν ἀλήθειαν τὸ γούστο του νὰ θέλουν νὰ δώσουν στοὺς γάλλους τὸ γάρμπο μὰς γαλλικῆς ποὺ τραβᾷ μαρτύριον κάτω ἀπ' τὴν ἄγνοια τους.

Ὅπως κι' ἂν ἔχει φαίνεται πῶς ὑπάρχει μέσ' στὴν νέα γαλλικὴ ποίηση κάποιον ἀνάγκην γιὰ τὴν κάθαρσιν, κάποιον θέλησιν πρὸς τὴν σύνθεσιν, ποὺ τὴν γεννάει βέβαιον τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, τὸ πλεῖρον ἀπὸ γοργάδα, ἀπὸ συντομίες, ἀπὸ συμπτνωμένην συγκίνησην.

Ὅμως νευρικότητα, ὅμως τετωμένην εὐαισθησία, καθόλου δὲ σημαίνουν μεταλλικὴν ξεραίλα, γωνιὰς ἀπότομες, συστηματικὴ ἀπογύμνωσιν.

Ἐπάρχει ἀκόμα θέσιν γιὰ τὸ ρυθμὸν, ὑπάρχει ἀκόμα θέσιν γιὰ τὸ τραγούδι. Μὰς χρειάζεται τραγούδι γιὰ νὰ ξεχάσουμε τὸν ψυχρὸν ὑπολογισμὸν καὶ νὰ ὑψωθοῦμε κατὰ τὰ οὐράνια.

Ν' ἀναφέρω ὀνόματα; Ἄν τὸ κάνω, φοβοῦμαι μὴν ξεχάσω μερικὸν κι' ἔτσι φανῶ ἄδικος.

Ἄς μὲ συγχωρέσουν τολοιπὸν ἐκεῖνοι, οἱ ἄξιοι, ποὺ τοὺς ξεχνῶ ἢ ποὺ τοὺς ἀγνοῶ, μὰ δὲ θὰ πολυπειραχτῶ ἀπὸ τὴν ὀργὴν ἐκεῖνων ποὺ θέλοντας δὲν τοὺς ἀναφέρω, ἀκόμα κι' ἂν εἶναι τιτουλάριοι ἐνὸς ἢ καὶ πολλῶν φιλολογικῶν βραβείων, κόντεψα νὰ πῶ πολλῶν καταδικῶν.

Μέσα στοὺς μυθιστοριογράφους ἢ διηγηματογράφους τοὺς τωρινούς, μοῦ ἀρέσει νὰ ἀναφέρω: τοὺς Georje Duhamel, Henri de Montherlant, Léon Pierre—Quint, René—Marie Hermant, Jean Giraudoux, Paul Morand, René—Louis Doyon, Léon Werth, Marcel Millet, Henri Deberly, Drieu—La Rochelle, F.

Jean Monique, Louis—Frédéric Rouquette, Luc Durtain, Édouard Schneider, Thés Varlet, Henri Hertz κ.τ.λ.

Καὶ μέσα στους ποιητάδες:

Τοὺς Guy Lavaud, Jean Rovere, Marcel Martinet, Louis de Gonzaguafic, André Spire, Charles Vildrac, Fagus, Tristom Klingsor, Edmond Fleg, Gabriel—Joseph Gros, Lucien Jaques, Marc—Adolphe Guegan, Marcel Sauvage κ. τ. λ.

ΠΑΡΙΣΙ

JOSEPH RIVIERE

ΑΠΟ ΤΑ "ΡΟΔΟΣΤΕΦΑΝΑ,"

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Μόνος! (τὶ κοῦα λέξη) στὸ σκοτάδι
μέσα στῆς χειμωνιάς τὴν καταχνιά,
ὅπου καὶ νὰ γυρίσω ἢ ἐρημιὰ
κι' οὔτε τῆς πιὸ μικρῆς χαρᾶς τὸ χάδι.

Τῆς νύχτας γύρω ἀπλώνεται τὸ φάδι,
καὶ μέσ' στὴν ἐρημιὰ φωνὴ καμιά
διαβάτη σπλαχνικοῦ, κ' οὔτε γωνιὰ
ζεστή, νὰ ξαποστάσω αὐτὸ τὸ βράδι.

Μόνος! (τὶ κοῦα λέξη) καὶ τριγύρω
τὰ σπίτια κάποιο φῶς τὰ κυβερνά
πὸ πίσω ἀπὸ τὰ τζάμια τὰ θαμπά,

καὶ στὴ ζεστή φωλιὰ ζωὴ γεμάτα
μέε: στὴ χαρὰ λαμποκοποῦν τὰ νιάτα.
Μὰ ἐγὼ σὲ πιὰ μεριά θὰ πᾶ νὰ γύρω!

1926

Κώστας Βαμβακάς

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ

"Ὡς τώρα ὁ κάθε παρατηρητῆς, καὶ χωρὶς μεγάλη προσοχή, ἀσφαλισμένα ξάνοιγε κατιτίς σὰν μιὰν ἀρχὴ ἀπὸ θαυμαστὴ πνευματικὴ λαμπρότητα ποὺ ἀνάτελνε πάνω στους διανοητικοὺς ὀρίζοντας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Σήμερα ὁμως μπορεῖ κανεὶς πιά νὰ πεῖ μ' ἀσφάλεια πῶς ἡ ἀρχὴ ἀνατολῆς αὐτὴ ἔχει προχωρήσει, ὥστε ὁ πνευματικὸς ἑλληνικὸς ἥλιος ἔχει ἀνατελεῖ πλησιφαῆς καὶ κατφωτίζει τὸ ποιητικὸ στερέωμα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Κ' ἔτσι, χωρὶς καθόλου νὰ διστάξουμε καὶ νὰ φοβηθοῦμε, μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς ἡ Ἑλλάδα ἀποχτᾶ σιγὰ σιγὰ τὸν Δάντη τῆς καὶ μπορεῖ νὰ καυχηθεῖ γι' αὐτὸ.

Λέγω σιγὰ σιγὰ, γιατί ἐξὸν ἀπὸ τὸ ἔργο ποὺ θὰ κρίνω ἐδῶ, εἶμαι πληροφορημένος μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια πῶς ὁ ποιητῆς αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἐτοιμάζει κι' ἓνα ἔργο πολὺ πιὸ τρανὸ ἀκόμα, ποὺ ἄφοβα μπορεῖ νὰ λεχθεῖ πῶς καμιά ἄλλη φιλολογία δὲν κατέχει τέτιο ἔργο. Ὅσο γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλληνα ποιητῆ τῶν ἔργων αὐτῶν θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀμέσως: εἶναι ὁ ποιητῆς Γιώργος Φιλανθίδης· κι' ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἔργα του τὸ ἔργο ποὺ σκολεύω νὰ κρίνω ἐδῶ εἶναι ἐκεῖνο πῶχει τίτλο «Χαϊδεύσ τὴ θυγατερούλα μου—Δέρνω τὸν πόλεμο».

Ὅπως φαίνεται κι' ἀπὸ τὸν τίτλο τοῦ ἔργου, δυὸ μεγάλα συναισθήματα κατέχουν τὴν ψυχὴ τοῦ ποιητῆ, ἐνῶ διατυπώνει τὸ ἔργο του ἐκεῖνο. Τὸ ἓνα συναισθημα εἶναι ἡ πατρικὴ στοργὴ καὶ τ' ἄλλο τὸ μῖσος καταπάνω στὸν πόλεμο. Ἄν καὶ τὰ θέματα παρουσιάζονται τόσο διαφορετικὰ τὸ 'να ἀπὸ τ' ἄλλο, μὰ ἴσα ἴσα σ' αὐτὴ τὴ διαφορὰ, σ' αὐτὴ τὴν ἐναντιότητα ἀνάμεσα τῆς ἀγάπης γιὰ τὰ τέκνα καὶ τῆς σιχασιᾶς γιὰ τὸν πόλεμο ὁ κ. Φιλανθίδης βρίσκει τὴν ἀντάμωση, βρίσκει τὸ νῆμα ὁποῦθε συνδένει τὰ δύο θέματα, καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο παρουσιάζονται τὰ θέματα αὐτὰ τὸ ἓνα σὰ συνέχεια τοῦ ἄλλουνοῦ. Μὰ ὡς γιὰ τὴ σύνδεση αὐτῆνε θὰ μιλήσουμε παρακάτω, στὸν τόπο ποὺ ταιριάζει. Τώρα παίρνουμε τὰ μέρη τοῦ ἔργου μὲ τὴ σειρά.

Καὶ πρῶτα πρῶτα στὸν κριτικὸ παρατηρητῆ, εὐθύς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ πρώτου μέρους, ἡ ἐπιτυχία φαίνεται ἐξασφαλισμένη, γιατί ἀμέσως παίρνει ὁ νοῦς του πῶς ἡ σύλληψη εἶναι

σύλληψη κάποιου θέματος πού'ναι άψηλὸ κι' ὠραῖο άπτό και μοναχὸ του, δηλ. τῆς πατρικῆς στοργῆς μετὰ τὰ διαφορώτατά της φανερώματα, ὅλου πάλι τὸ καθένα άπ' αὐτὰ μᾶς δείχνει ἓνα θέμα μετ' ανώτερη φώτιση.

Κ. Δ.

(*Ακολουθεῖ*)

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Ἔνα περιοδικὸ πέρα γιὰ πέρα φιλολογικὸ, τυπωμένο στὴ Δράμα.

Τὸ πρῶγμα, αν ὄχι πολὺ εκπληκτικὸ, εἶναι ὡς τόσο ἀρκετὰ άσυνήθιστο γιὰ μιὰ ἑπαρχία.

Χθές, σήμερα και αύριο ἕως γιὰ πολὺ ακόμα, οἱ ἑπαρχίεσμας βουτημένες στὸ σκοτάδι τῆς πρόληψης, τῆς κουτσομορφωσιᾶς, τῆς ἀδιαφορίας και τοῦ «Ραμέϊκου» πὸν σάν καιτάρια κηρυγᾶει κάθε ὀμαδική προσπάθεια και τὴν πν γει, δὲν μπόρεσαν ν' άποχτήσουν μιὰ δική τους πνευματικὴ και καλλιτεχνικὴ ζωὴ, κίνηση, ἐκδήλωση, συνείδηση.

Ἵτι καλὸ κι' αν γεννήθηκε ἐδῶ, ἀμέσως ἀποροφήθηκε ἐκεῖ κάτω, στὴν πρωτεύουσα, κι' ἐκεῖ βρῆκε τὸν κύκλο του και μπόρεσε ν' αναπτυχθεῖ, νὰ βλαστήσει, ἐνῶ αν θὰ ἔμενε ἐδῶ θὰ φυτοζωοῦσε.

Κι' αὐτὸ τὸ κύλισμα πρὸς τὴν πρωτεύουσα, εἶναι βέβαια πολὺ φυσικὸ, μιὰ πὸν ἡ ἑπαρχία εἶναι ψυχρὴ κι' ἀδιάφορη σὲ κάθε καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση, ἀκριβῶς σάν τὸ νερὸ πὸν λιμνάζει.

Τὴ στιγμὴ ὅμως πὸν ἓνα λιθάρι θὰ τάραιε αὐτὰ τὰ πεθαμένα νερὰ, δὲν θὰ ἔταν κάπως διαφορετικὸ τὸ πρῶμα;

Ἵκρ βῶς ἓνα τέτοιο λιθάρι φιλοδοξοῦμε νὰ κάνουμε κάθε μας φύλλο, ἡ καλύτερα ἓνα ἀλέτρι. πὸν άπ' τὴ μιὰ μεριά θὰ καταστρέφει τὸ ἄγρο, τὸ παλιὸ, τὸ σάπιο, κι' άπ' τὴν ἄλλη θ' άνογει τὸ δρόμο, γιὰ τὸ καλὸ, τὸ καινούργιο, τὸ ὄμορφο.

Καλλιτεχνικὴ και πνευματικὴ ζωὴ, κίνηση, συνείδηση στὴ Μακεδονία. Νὰ ὀ σκοπὸς και τὸ ἔργο μᾶς!

Βέβαια, δὲν εἴμαστε ἐμεῖς οἱ πρῶτοι πὸν σκεφτήμαστε ἔτσι.

Κι' ἄλλοι πολλοὶ θὰ ἔναι, πὸν ἔχουν παρόμοιες σκέψεις.

Αὐτοὺς ὅλους τοὺς καλοῦμε ἐπίσημα ἀπὸ τούτη τὴ στήλη, νὰ δουλέψουνε μαζί μας, γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ.

Και θὰ πετύχουμε; Ποιὸς ξέρει! Ἵσως...

Μὰ κι' αν δὲν θερίσουμε μεῖς, δὲν εἶναι λόγος αὐτὸς νὰ μη σπείρουμε. Κάποιος θὰ θερίσει μιὰ μέρα, κι' αὐτὸ θὰ ἔναι ἡ μεγαλύτερη μας ἱκανοποίηση.

ΝΕΟΙ ΡΥΘΜΟΙ.

ΒΙΒΛΙΑ

(Κρίνουμε ὅσα βιβλία θὰ μᾶς στέλνονται σὲ δυὸ αντίτυπα και ἀναγέλουμε ὅσα θὰ μᾶς στέλνονται σ' ἓνα).

ΟΙ «ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΩΣΦΟΡΟΥ κι' ἄλλα ποιήματα» Γλαύκου Ἵλιθέρη. Σελίδες 97. Ἵκδοτικὸς Οἶκος «Γλαῦκα» 1923.

ΚΡΙΝΑΚΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΛΟΥ Γλαύκου Ἵλιθέρη. Σελίδες 66. Ἵκδοση Β'. Ἵκδοτικὸς Οἶκος «Γλαῦκα» Κύπρος 1924. (Θὰ γράψουμε σ' ἄλλο τὸ φύλλο).

ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΑ ΚΑΙ ΣΑΝ ΠΟΘΟΙ. Φιλοκτῆτου Η. Λαμπράκη (Πέτρου Λειμωνᾶ) ποιήματα. Σελίδες 102. Βόνιτσα 1923.

Ο ΓΥΜΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ Γ. ἽΑ. (Θὰ γράψουμε σ' ἄλλο φύλλο).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

(Ἵνταλλάσουμε τὸ φύλλο μόνο μετ' ὁμοβαρὰ φύλλα).

PARTISANS: Revue cooperative internationale. ARTS—LETTERS 103, Rue de Vaugirard—Paris—Vie

ΦΩΤΟ - ΝΙΚΟΛΕΡΗ

Δ Ρ Α Μ Α

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ: ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΩΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΝΘΥΣΕΙΣ ΕΓΧΡΩΜΟΙ ΚΑΙ ΜΗ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΡΑΦΕΙΟΝ

Ἵνδρικών και Γυναικείων ἔνδυμάτων

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΡΑΔΑΜΠΙΔΟΥ Μ. Ἵλεξάνδρου 95Δ'.

Καλλιτεχνία ἀπαράμιλος κι' ἔφηρμοσμένη.

ΠΡΩΤΟ-ΝΙΚΟΛΕΥΡΗ
 ΔΡΑΜΑ
 ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΜΕΤΕΡΟΥΣ
 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ
 ΕΝ ΤΗ ΜΕΤΕΡΟΥΣ ΤΕΡΜΑΤΙ ΚΑΙ ΜΗ

Τύποις ΑΝΑΣΤ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
 Μεγάλου Ἀλεξάνδρου 40—Δράμα.

Δραχμές 2.50
 Σελλίνια 1.
 Φράγκα 2.50